

**НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені О. О. Богомольця**

**НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ГРОМАДСЬКОГО ЗДОРОВ'Я
ТА ПРОФІЛАКТИЧНОЇ МЕДИЦИНИ**

**ЗБІРКА МАТЕРІАЛІВ
студентської науково-практичної конференції**

*Інноваційні підходи у наукових дослідженнях у сфері
громадського здоров'я та профілактичної медицини:
досягнення та перспективи*

Київ – 2025

ЛАТИНСЬКІ ТА ДАВНЬОГРЕЦЬКІ СКОРОЧЕННЯ У ЛАБОРАТОРНИХ ДОСЛІДЖЕННЯХ, ЇХ ФУНКЦІОНАЛЬНІСТЬ ТА ЗНАЧЕННЯ У ПРОФЕСІЙНІЙ КОМУНІКАЦІЇ

Аделія СЕМЕНОВА, Оксана НІКОЛАЄНКО
Здобувач вищої освіти I курсу медичного факультету № 1
Науковий керівник: к. філол. н., доцентка

Національний медичний університет імені О. О. Богомольця

Латинські та давньогрецькі скорочення відіграють важливу роль у клінічній лабораторії, забезпечуючи стандартизацію і уніфікацію медичної термінології. Вони використовуються для позначення біохімічних, гематологічних та інших параметрів, що є основою професійної комунікації у медичному середовищі. Тому аналіз поширених латинських скорочень, їх походження, функціональність та значення є актуальним питанням.

Питанням аббревіації у медицині займалися Соляненко О., Алексеєв Д., Бойко І.І. (естетична медицина та косметологія), Запоточна Л. (кардіологія), Сиволап В.Д., Гура В.Ю. (діагностика щитоподібної залози). Однак науковці не здійснювали повного аналізу цих термінів, а лише перекладали їх чи вказували значення.

Метою дослідження є виділити основні скорочення латинського та грецького походження, що використовуються у лабораторній діагностиці, вказати їх походження та значення, визначити тип аббревіації. Методологія дослідження: аналіз та синтез інформації із наукових джерел, порівняння та узагальнення.

Абревіація – це процес утворення скорочених форм слів чи словосполучень для зручності використання в мові. З-поміж термінів лабораторної діагностики ми виділили наступні типи аббревіації:

а) літерна аббревіація – терміни утворюються з перших літер: Hb (Haemoglobinum): походить від грец. *haem-* кров і лат. *globus* – куля. RBC (Red Blood Cells / Erythrocyta) / WBC (White Blood Cells / Leucocyta): *erythrocyta* (від грец. *erythros* – червоний та *cyt* – клітина); *leucocyta* (від грец.

leukos – білий та *cyt* – клітина). ESR (*Erythrocyte Sedimentation Rate*) – швидкість осідання еритроцитів (ШОЕ): від грец. *erythros* – червоний та *cyt* – клітина) та лат. *sedimentum* – осідання, *rate* – англ. швидкість. pH (*Potentia Hydrogenii*) – рівень кислотності: від лат. *potentia* – могутність, сила, *Hydrogenium* – водень (від грец. *hydro* – вода, *genes* – «той, що утворює»).

б) складові аббревіації – містять початкові частини слів, наприклад: FIB (*Fibrinogenum*) – фібриноген: від лат. *fibra* – волокно, грец. *genes* – «той, що утворює». CREA (*Creatininum*) – креатинін (від грец. *kreas* – м'ясо). URO (*Urobilinogenum*) – уробіліноген: від грец. *ur* – сеча, *bil* – жовч та *gen-* – «той, що утворює» або «походить». PRO (*Proteinuria*) – білок у сечі: від лат. *proteinum* – білок та грец. *uria* – стан сечі. GLU (*Glucosuria*) – глюкоза (наявність цукру) у сечі: від лат. *glucosum* (грец. *gluc* – солодкий) і грец. *uria-* – стан сечі. BIL (*Bilirubinum*) – білірубін: від лат. *bilis* – жовч та *ruber* – червоний.

в) цифрово-літерні аббревіації – поєднують літери та цифри, наприклад, на позначення електролітів Na⁺ (*Natrium*) – натрій: від грец. *nítron* – природна суміш соди, що використовувалась у стародавніх культурах для миття та виготовлення скла. Ca²⁺ (*Calcium*) – кальцій: лат. слова *calx* – вапно (оксид кальцію). Кальцій був вперше виділений із вапна. Cl⁻ (*Chloridum*) – хлориди: від грец. слова *chlorós* – зелений або блідо-зелений, через характерний колір газу. Інші поширені скорочення: PO₂ (*Pressio Oxygenii*) – парціальний тиск кисню: від лат. *pressio* – тиск та *Oxygenium* – кисень. Таким чином, PO₂ буквально перекладається як "тиск кисню" і використовується для позначення парціального тиску молекулярного кисню у певному середовищі (наприклад, у крові, повітрі або тканинах). PCO₂ (*Pressio Dioxydum Carbonii*) – парціальний тиск вуглекислого газу: від лат. *pressio* – тиск, грец. префікс *di-* – два, лат. *Oxygenium* – кисень, *Carboneum* – вуглець.

Висновок. Латинські та грецькі скорочення є незамінними у лабораторній діагностиці, адже вони стандартизують комунікацію у

медичному середовищі та полегшують передачу інформації. Основна їх перевага – стислість та універсальність, міжнародна зрозумілість, запобігання помилкам.

Література

1. Алексєєв Д. І., Борисов В. В., Гагліо Г., Брюне Е., Кальве Ж. Л., Бланшар Ж. Абревіація у франкомовному медіа-дискурсі / Д. І. Алексєєв, В. В. Борисов, Г. Гагліо, Е. Брюне, Ж. Л. Кальве, Ж. Бланшар // Наукові праці Національного педагогічного університету ім. М. П. Драгоманова. – 2021. – № 5. – С. 170.

2. Бойко І. І. Абревіація як спосіб творення термінів в галузях естетичної медицини та косметології / І. І. Бойко // Одеський лінгвістичний вісник. – 2015. – № 5(2). – С. 3–8.

3. Запоточна Л. Абревіація в системі сучасної кардіологічної термінологічної номінації / Л. Запоточна // Актуальні питання суспільних наук та історії медицини. – 2014. – № 1. – С. 71–77.

4. Сиволап В. Д., Гура Е. Ю. Основи діагностики захворювань щитоподібної залози [Електронний ресурс]: навч. посіб. / В. Д. Сиволап, Е. Ю. Гура. – Запоріжжя: ЗДМУ, 2018. – 91 с. – Режим доступу: <http://dspace.zsmu.edu.ua/bitstream/123456789/7933/3/Osnovy-diagn-zahv-shhytopod-zalozy.pdf>.

5. Соляненко О. Л. Абревіація як лінгвістична особливість медичного дискурсу (на прикладі англомовних історій хвороб) / О. Л. Соляненко // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер. : Філологія. – 2021. – № 52, Т. 1. – С. 173–175. – Режим доступу: <https://doi.org/10.32841/2409-1154.2021.52-1.41>.